سەرۆک وەزیران: پابەندین بە ئەنجامدانی هەڵبژاردن لەکاتی خۆیدا، بەو پێیەی بناغەی سیستەمی دیموکراسیە

ئەمڕۆ سێشەممە، محەمەد شیاع سودانی، سەرۆک وەزیران دووپاتیکردەوە عێراقی نوێ بەرەو پێشەوە چووە و گەڕانەوە بۆ دووم نییە. هەروەها جەختی لە پابەندبوونی خۆی کردەوە بە ئەنجامدانی هەڵبژاردن لە وادەی دیاریکراودا و بە بناغەی سیستەمی دیموکراسی لە قەڵەم دا.

نوسینگەی ڕاگەیاندنی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لەڕاگەیندراوێکدا بڵاویکردەوە سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران محەمەد شیاع سودانی، ئەمڕۆ سێشەممە لە شاری بەغداد بەشداری کرد لە ئاهەنگێک کە لەلایەن ڕوانگەی عێراقی بۆ چاودێریکردنی دیموکراسییەوە ڕێکخرا، بە بۆنەی ڕۆژی جیهانی دیموکراسییەوە.

وتیشی سودانی سڵاوی لە ئامادەبووان کرد و ستایشی ئەو کەسانەی کرد کە بەرپرسن لە ڕێکخستنی ئەم ئاهەنگە هاوکات لەگەڵ تێپەڕبوونی 18 ساڵ بەسەر بڕیاری نەتەوە یەکگرتووەکان و ناساندنی 15ی ئەیلول لەلایەن نەتەوە یەکگرتووەکانەوە وەک ڕۆژی جیهانی دیموکراسی.

سودانی جەختی لەوە کردەوە کە عێراق شایستەترین وڵاتە بۆ ئاهەنگگێڕان بە ڕۆژی دیموکراسی، چونکە ئەم ڕۆژە نوێنەرایەتی مۆدێلێکی ناوازە دەکات بۆ بەکارهێنان و گواستنەوەی ئاشتیانەی دەسەڵات لە

ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، ئەمەش دوای ئەوە دێت کە گەلەکەمان دوایی ساڵانێکی زۆری خەباتی دژی دیکتاتۆرییەت کرد، و ڕووبەڕووی قێزەونترین شێوەی پراکتیزەی سەرکوتگەرانە بووەوە و دەیان هەزار کەس بوونە قوربانی هەر لە گۆڕە بەکۆمەڵەکان و هەڵەبجە و ئەنفال و هەڵمەتی لەناوبردنی زانایانی ئایینی و سەرکردە و کەسایەتییە سیاسی و سەربازی و ڕۆشنبیری و ئابووری و وەرزشییەکانیانەوە و باجی شەڕە بێسوودەکانی ڕژێمی پێشوو و وێرانکردنی بناغەکانی ژیان و وێرانکردنی ژینگەی دا، لەوانەش تاوانی وشککرنەوەی ئەهوارەکان.

ئەمانەی خوارەوە دەقی وتارەکەی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیرانە کەنوسینگەکەی بڵاویکردۆتەوە:

? زۆر گرنگە گەنجانمان ئاگاداری ئەو نادادپەروەری و ستەمکارییە بن کە ڕوویان دا، بە لەبەرچاوگرتنی بوونی پڕوپاگەندەی سیستماتیکی نا ڕاستی لەسەر ژیان لە ژێر دیکتاتۆریەتدا دروستکرد.

? لە سەردەمی دیکتاتۆرییەتدا عێراق گۆڕدرا بە زیندانێکی فراوان و لە لایەن یەک حیزبە کۆنترۆڵکرا و بەرتەسکی ئازادی و بیرکردنەوە بەسەر تاک و کۆمەڵدا سەپێندرا.

? دیکتاتۆرییەت لە ڕێگەی قوربانیدانی عێراقییەکانەوە بە هەموو پێکهاتەکانیانەوە، و بە هاوکاری گەلانی دەست ڕووخێنرا.

? هەنگاومان نا بەرەو سیستەمێکی دیموکراسی کە لەسەر بنەمای دەستورێکی هەمیشەیی دامەزراوە، لە چوارچێوەی سیستەمێکی پەرلەمانیدا کە 5 خولی پێشوومان تێیدا تێپەڕاند، و جیاکردنەوەی دەسەڵاتەکانی تێدا چەسپاندووە.

? هەشتا کاری زۆرمان ماوە بە پتەوکردنی بناغەکانی دیموکراسی، وەک پێشخستنی پرەنسیپی هاوڵاتیبوون و ڕەتکردنەوەی پشک، و بنیاتنانی تەواوی دامەزراوەکان.

? لە ماوەی 22 ساڵدا دیموکراسی لە عێراق سەرکەوتوو بووە لە بەدەستهێنانی هێز و دانپێدانانی هەموو وڵاتانی جیهان.

? تەواوکردنی چوارچێوە سیاسییەکان ئاسانکاری بە کۆتاییهێنان بە نێردەی نەتەوە یەکگرتووەکان بە پشتیوانی عێراق (یۆنامی) و کۆتایی هێنان بە بوونی هاوپەیمانی نێودەوڵەتی بە بەرەنگاربوونەوەی

تیرۆر و گواستنەوە بە پەیوەندییە دووقۆڵییەکان کرد.

? حکومەتەکەمان پاڵپشتی جێبەجێکردنی دەسەڵاتی دەوڵەت و قۆرخکارییەکەی لەسەر بەکارهێنانی چەک و زامنی ئازادییە گشتییەکانی کرد، بەمەرجێک لەگەڵ ئازادییەکانی ئەوانی تردا ناکۆکی نەبن.

? تیرۆر هەوڵیدا ڕێگری لە پرۆسەی دیموکراسی بکات، گەلەکەمانیش دوور لە چنگی تیرۆر و توندڕەوی و تەکفیر خەباتی کرد بە دەربڕینی ڕێگای خۆی.

? ڕێبازی دیموکراسی پێویستی بە پاراستنی زیاتر و کار و هەوڵی بەکۆمەڵ و پێشخستنی بەرژەوەندی کۆمەڵگا و سیستەم و یاسایە.

? یەکەم ئەرکی بەهێزکردنی ڕۆڵی دەوڵەت ئەوەیە یاسا پارێزگاری لە بوونی بکات و ڕێگری بکات لە بەکارهێنانی ئازادیەکان بۆ سوکایەتی کردن بە یاساکانی.

? ناوبانگی عێراق و ئازادی هاووڵاتیانی و مافیان لە زانینی ڕاستییەکانیان لە ناوەڕۆکی ئامانجەکانی دیموکراسیدایە.

? بەرنامەی حکومەتەکەمان تیشکی خستۆتە سەر پاراستنی دەستکەوتەکانی سیستەمی دیموکراسی لە ڕێگەی چاکسازی و بەرەنگاربوونەوەی گەندەڵی و دابینکردنی مەرجەکانی ژیانێکی شایستە و ئاوەدانکردنەوەی وڵات و گەشەپێدان و لەپرسینەوە لەو کەسانەی کە هەڕەشە لە ئاشتی کۆمەڵایەتی دەکەن.

? مەرجەعییەتی باڵای ئایینی جەختی لەوە کردووەتەوە کە ئەم بنەمایانە نوێنەرایەتی ڕێبازێکی دروست دەکات بۆ ئەوەی گەلەکەمان پەیڕەوی بکاتا.

? پاڵپشتی تەواومان بۆ کارەکانی کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکان پێشکەش کردووە بۆ بەڕێوەبردنی خولی شەشەمی هەڵبژاردنەکان لە سیستەمی دیموکراسیماندا.

? ڕێگە نادەین هیچ کەسێک هەوڵی پێکخستنی هەڵبژاردن یان شێواندنی بدات، هەروەها هەموو شتێکی پێویست بۆ دەستەبەرکردنی سەلامەتی کاندیدەکان و ئازادی هەڵبژاردن دابین دەکەین.

? هیچ جێگرەوەیەک بۆ ڕێڕەوی دەستوور و دیموکراسی کۆکەرەوەی هەموو عێراقییەکان نییە، هەروەها

گەڕا نەوە بۆ هەموو کارەسات و شکستەکانی ڕا بردوو نییە.